HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ואמר פרעתי נאמן בא מלוה לכתוב אין כותבין ונותנין לו חייב אתה ליתן לו ואמר פרעתי אינו נאמן בא מלוה לכתוב כותבין ונותנין לו רב זביד משמיה דר"נ אמר [א]בין צא תן לו בין חייב אתה ליתן לו ואמר פרעתי נאמן [ב]בא מלוה לכתוב אין כותבין ונותנין לו אלא אי איכא לפלוגי הכי הוא דאיכא לפלוגי [ג]אמרו לו צא תן לו ואמר פרעתי והעדים מעידין אותו שלא פרעו [ד](וחזר ואמר פרעתי) הוחזק כפרן לאותו ממון [ד]חייב אתה ליתן לו ואמר פרעתי והעדים מעידין אותו שלא פרע וחזר ואמר פרעתי לא הוחזק כפרן לאותו ממון מ"ט אשתמוטי הוא קא משתמיט מיניה סבר עד דמעיינו בי רבנן בדיני אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן [ה]מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי כלום והעדים מעידים אותו שיש לו וחזר ואמר פרעתי הוחזק כפרן לאותו ממון כי הא דשבתאי בריה דרבי מרינוס כתב לה לכלתיה איצטלא דמילתא בכתובתה וקבלה עליה אירכס כתובתה אמר [ו](להו) לא היו דברים מעולם [ז]אתו סהדי ואמרי אין כתב לה לסוף אמר להו פרעתיה אתא לקמיה דרבי חייא א"ל הוחזקת כפרן לאותה איצטלא: א"ר אבין א"ר אלעא א"ר יוחנן [ח]היה חייב לחבירו שבועה ואמר נשבעתי והעדים מעידין אותו שלא נשבע [ט](וחזר ואמר נשבעתי) הוחזק כפרן לאותה שבועה אמרוה קמיה דר' אבהו אמר להו מסתברא מלתא דרבי אבין [י]שנתחייב שבועה בב"ד אבל חייב עצמו שבועה [יא][נאמן] עביד איניש דמקרי ואמר אהדרוה קמיה דר' אבין אמר להו אנא נמי בב"ד אמרי איתמר נמי א"ר אבין א"ר אלעא א"ר יוחנן היה חייב לחבירו שבועה בב"ד ואמר נשבעתי והעדים מעידין אותו שלא נשבע [יב](וחזר ואמר נשבעתי) הוחזק כפרן לאותה שבועה: א"ר אסי א"ר יוחנן [יג]המוצא שטר חוב בשוק וכתוב בו הנפק וכתוב בו זמנו בו ביום יחזירו לבעלים אי משום כתב ללות ולא לוה הא כתוב בו הנפק אי משום פרעון לפריעה בת יומא לא חיישינן א"ל ר' זירא לר' אסי מי א"ר יוחנן הכי הא את הוא דאמרת משמיה דר' יוחנן [יד]שטר שלוה בו ופרעו אינו חוזר ולוה בו שכבר נמחל שיעבודו אימת אילימא למחר וליומא הרא מאי אריא שכבר נמחל שעבודו תיפוק ליה דהוה ליה מוקדם ותנן [טו] שטרי חוב המוקדמין פסולין אלא לאו ביומיה אלמא פרעי אינשי ביומיה א"ל מי קא אמינא דלא פרעי כלל דלא שכיחי אינשי דפרעי ביומיה קא אמינא רב כהנא אמר [טז]כשחייב מודה אי הכי מאי למימרא מהו דתימא האי מפרע פרעיה והאי דקא אמר לא פרעתיה משום דקבעי מהדר למזפא ביה זמנא אחריתי ולפשיטי דספרא חייש קמ"ל דאם כן מלוה גופיה לא שבק סבר שמעי בי רבנן ומפסדי לי מאי שנא מהא דתנן [יז]מצא שטרי חוב אם יש בהן אחריות נכסים לא יחזיר ואוקימנא כשחייב מודה ומשום שמא כתב ללות בניסן ולא לוה עד תשרי ואתי למטרף לקוחות מניסן ועד תשרי שלא כדין ולא אמרינן דא"כ מלוה גופיה לא שביק דא"ל כתוב שטרא אחרינא בתשרי דדלמא שמעי רבנן ומפסדי לי אמרי התם משום דאית ליה רווחא דקא טריף לקוחות מניסן ועד תשרי מינח ניחא ליה ולא אמר ולא מידי הכא כיון דלית ליה רווחא דסוף סוף שטרא האידנא כתיב [יח] מאי איכא דקטריף לקוחות בשטר שנמחל שיעבודו לא שביק: אמר רבי חייא בר אבא א"ר יוחנן הטוען אחר מעשה ב"ד חייב אתה ליתן לו. הכא משמע דחייב אתה ליתן לו לא הוי פסק דין גמור כי אם לא נא ותן לו וכן משמע במרובה (ב"ק דף סט. ושם) וקשה דבפ"ק דסנהדרין (דף ו: ושם) אמרינן ה"ד גמר דין פלוני אתה חייב פלוני אתה זכאי וי"ל דהתם מקרי גמר דין לענין שאסור לבצוע לפי שיודע להיכן הדין נוטה:

רב כהנא אמר כשחייב מודה. תימה א"כ למה נקט הנפק במילתא דר' יוחנן וי"ל דנקטיה משום דיוקא דאי אין כתוב בו ביום אפילו כתוב בו הנפק דודאי לוה לא יחזיר דחיישינן לקנוניא או לפשיטי דספרא:

הטוען אחר מעשה ב"ד לא אמר בלום. אינו נאמן לומר פרעתי מעשה ב"ד קרי כל דבר שחייב לה אפי' לא כתב כגון מנה ומאתים ומזון האשה והבנות לאחר מותו וא"ת למה כותבין כתובה כיון דבלאו כתובה נמי אין נאמן לומר פרעתי וי"ל משום תוספת אבל מנה ומאתים גבייה בלא כתובה ותוספת גרלה דאפי' אית לה סהדי דהתנה לה נאמן לומר פרעתי [יט]ואין רואה מכלתי' [כ]דר' שבתאי דהוה מהימן לומר פרעתי אי לאו דהוחזק כפרן דר' שבתאי ערב היה אבל בעל שמא לא היה נאמן ואין רואה נמי מדתני לעיל (דף ז:) מצא כתובה לא יחזיר ומשמע דלא יחזיר משום תוספת שהיה נאמן לומר פרעתי דלגבי מנה ומאתים נמי מפסיד דהא נאמן לומר פרעתי מנה מגו דאי בעי אמר אלמנה נשאתיך אם אין לה עדי היומא או אם אין לה עדי קדושין נאמן

מסורת הש"ס

[א] ר"מ מ"ז, ב) [ל"ל לה], [ג] [מתא לקמיה דר' חייא אתו סהדי ואמרי אין כתב לה מ"ל ר' חייא זל הב לה לסוף אמר לה פרעתיך אמר לו הוחזקת כפרן וכו' כ"ה גי' רי"ף ורא"ש והוא נכון], [ד] ר"מ מ"ז, ה) רש"ל, ו) ר"מ מ"ז, ז) כתובות פה. גיטין כו:, ח) לקמן עב. סנהדרין לב. ר"ה ב. ת. שביעית פ"י מ"ה ב"ב קמז: קנת:, ט) לעיל יב:, י) [וע"ע תוס' יבמות סה: ד"ה כי הא], כ) ל"ל דשבתאי. רש"ל,

הגהות הב"ח

(א) גמ' האידנא כתיב (מהר"י מזרחי מ"ב גי' רש"י מי:

מוסף רש"י

שטר שלוה בו ופרעו. בו ביום, אינו חוזר ולוה בו. אפילו בו ביום, ואע"ג דלאו מוקדם הוא, שהרי ביום הלוותה נכתב, שכבר נמחל שעבודו. משפרע ובטל השטר ונמצאת מלוה השניה מלוה על פה ואינו גובה מן הלקוחות (כתובות פה.) ואין הקרקעות משועבדות שוב למלוה השניה שלא עליה נתחם שטר זה (גיטין כו:). המוקדמין. ליכתב קודם המלוה. פסולין. דקא בעי למיטרף לקוחות מזמן הכתוב שלא כדין וקנסינן היתמי אמו איסורא ופסול אפילו מזמן שני (סנהדרין לב.) לפי שלא לטרוף לקוחות שלקחו שלא מן הלוה מזמן שבשטר ושלא כדין הוא, שהרי קדמה מכירה להלוואה ובשטר מעיד שהלוואה קדמה, לפיכך קנסוהו מלגבות בו ולא יטרוף אפילו מזמן המלוה ואינו אלא כמלוה על פה שאינו גובה מן המשועבדים (ד"ה ב.) אי נמי שנכתב השטר באחד בניסן וכן כתוב בו באחד בניסן לוה פלוני מפלוני והוא לא לוה ממנו כלום עד ט"ו בניסן, גם זה מוקדם ופסול, שאין לו לטרוף אלא מזמן ההלוואה ואילך, ולא כאביי דאמר (לעיל יג.) עדיו בתחומיו זכין לו ומיהו אם ההלוואה היתה באחד בניסן בפני עדים וקנו מידו להשתעבד נכסי לוה למלוה ולא כתבו את השטר עד ט"ו בניסן וכתבו בו באחד בניסן, כי האי מוקדם כשר (רשב"ם ב"ב קנז:). אחריות נכסים. שעבוד קרקעות שיגבה מהן (לעיל יב:). כשחייב מודה. שהלוה מודה שהשטר אינו פרוע (שם).

[ב] מוי ל"ל ומטעם זה אמרי' דהכופר במלוה כשר לעדות וי"ל דהתם נמי הטעם משום דאמרי' דמשתמיט וכדאיתא לעיל דף ו. [ג] מוי ל"ל כי הא מעשה דשבתאי.

עין משפט נר מצוה

קמה א ב מיי' פ"ז מהל' טוענן ונטענן הל' ה סמג עשין לה טוש"ע מ"מ סי' לט סעי' ט וסי' עט סעי' יב:

קמו ג ד מיי' שם הל' ו סמג שם טוש"ע מ"מ סי' עט סעי' יג:

קמז ה מיי' שם פ"ו הל' א סמג שם טוש"ע מ"מ שם סעי' ה:

קמח ו ז מיי' פ"ז שם הל' ה סמג שם טוש"ע מ"מ סי' פז סעי' כז:

קמט ח מיי' פי"מ מהל' גזילה ואבידה הל' ב סמג עשין עד טוש"ע מ"מ סי' מג סעי' ז:

קנב כ מיי' פי"מ מהל' גזילה ואבידה הל' ב סמג עשין עד טוש"ע מ"מ סי' שם סעי' ז:

רבינו חננאל

אמר רב יהודה אמר רב נחמן אמר לו ב"ד צא תן לו או חייב אתה ליתן לו ואמר פרעתי נאמן בא מלוה לכתוב אין כותבין ונותנין לו. אבל אמר לו צא תן לו ואמר נתתי ועדים מעידים אותו שלא נתן הוחזק כפרן לאותו ממון ואם אמר לו חייב אתה ליתן ואמר נתתי והעדים מעידים אותו שלא נתן לא הוחזק כפרן לאותו ממון מאי טעמא אמרינן אישתמוטי הוא דקא משתמיט סבר עד דמעייני רבנן בדיני. [ג] זה כגון הכופר במלוה כשר לעדות. אמר רבה בר בר חנא אמר ר' יוחנן מנה לי בידך והלה אומר אין לך עלי כלום ועדים מעידים שיש לו וחזר ואמר פרעתי הוחזק כפרן לאותו ממון. והוא שכפר בב"ד כי הא [ד] בגמ' שבתאי דשבתי' כתב לכלתיה איצטלא דמילתא וקיבלה עליהה וכפר ובאו עדים והעידו שכתב לה איצטלא דמילתא חזר ואמר פרעתי. אמר ליה רב חייא כבר הוחזקת כפרן לאותה איצטלא וכן הלכה. וכן מי שנתחייב שבועה בב"ד ואמר נשבעתי ועדים מעידים אותו שלא נשבע הוחזק כפרן לאותה שבועה וחייב לישבע עכשיו. א"ר יוחנן המוצא שטר חוב וזמנו בו ביום וכתוב בו הנפק יחזירו לבעלים דאי משום [כתב] ללות ולא לוה הא כתוב בו הנפק. אי משום פרעון כיון דרובא דעלמא לא פרעי ביומיה אלא מיעוטא הוא דפרעי ביומיה למיעוטא לא חיישינן. ותוב מלוה גופיה לא שביק אמר דילמא שמעי רבנן דהאי שטרא שלוה בו ופרעו הוא וכבר

[ה] ר"ה ב. [ו] ר"ה ב. [ז] ר"ה ב. [ח] ר"ה ב. [ט] ר"ה ב. [י] ר"ה ב. [יא] ר"ה ב. [יב] ר"ה ב. [יג] ר"ה ב. [יד] ר"ה ב. [טו] ר"ה ב. [טז] ר"ה ב. [יז] ר"ה ב. [יח] ר"ה ב. [יט] ר"ה ב. [כ] ר"ה ב.